

เทศน์เช้า วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้เขาว่าวันฉัตรมงคลเนาะ วันฉัตรมงคลเป็นมงคลของชาติ วันนี้วันหยุดราชการ เขาทำบุญกุศลเพื่อถวายในหลวง ผู้ปกครองใจ หัวหน้า หลวงตาท่านห่วงผู้นำมาก เรื่องผู้นำเนาะ ถ้าผู้นำที่ดีจะพาสังคมนั้นไปสิ่งที่ดีๆ ถ้าผู้นำที่ไม่ดีก็ทำสังคมนั้นกระทบกระเทือนมาก ผู้นำที่ดี ที่นี้มันดี ดีในมุมมองของใครล่ะ ถ้ามุมมองของผู้ที่มีทศพิธราชธรรม เห็นไหม เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม

คำว่า “โดยธรรม” คุณติ คนทุกข์คนจน คนทุกข์คนยาก เราให้อาชีพเขา คนที่มั่งมีศรีสุข เราให้ความถูกต้องดีงาม ให้ความยุติธรรมกับเขา คนชั้นกลาง ให้เขามีโอกาสได้ทำมาหากิน นี่โอกาสของคนๆ แล้วโอกาสของคนแต่ละชั้น เห็นไหม แล้วผู้นำ คนคนหนึ่งจะให้เอาใจคนทั้งประเทศ เอาใจคนทั้งโลก จะให้ถูกใจเขาไปหมด มันเป็นไปได้หรือ ถ้ามันเป็นไปไม่ได้หรอก ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ ถ้ากระทบกระเทือนสิ่งใด เห็นไหม ทศพิธราชธรรม ท่านมีจุดยืนของท่าน ท่านปกครองของท่าน

นี่เป็นมงคล มงคลกับเราเพราะอะไร เพราะ ๖๐ กว่าปีมานี้ คุณติ คุณชาติข้างเคียงเขาตกทุกข์ได้ยากมา บ้านแตกสาแหรกขาดกันมาหลายรอบ แต่ตอนนี้เรากำลังจะเป็นนะ เราจะเป็นเพราะอะไร เพราะคนของเราเห็นแก่ตัว ถ้ามันไม่เห็นแก่ตัว สิ่งที่เป็นมงคลๆ นะ ทุกคนรักความสุขเกลียดความทุกข์ ทุกคนปรารถนาคุณงามความดี ไม่ปรารถนาความชั่ว แต่จิตใจมันทำได้ไหมล่ะ ถ้าจิตใจมันทำของมันได้ล่ะ ปรารถนาแล้วมันเป็นจริงไหมล่ะ ถ้าปรารถนา มันไม่เป็นจริง มันไม่เป็นจริงเพราะเหตุใดล่ะ มันไม่เป็นจริง เห็นไหม กรรมเก่า-กรรมใหม่ เราก็คิดกันมา

เราเกิดมา นีรูปร่าง คนเกิดมา รูปร่างสวย รูปร่างงาม คนเกิดมาทุกข์จนเข็ญใจ คนเกิดมาแล้วชีวิตวีรชีห์เห่ มันเกิดมาจากไหน เกิดมาจากพ่อแม่เดียวกันก็ไม่เหมือนกัน นีรูปร่าง

รูปร่าง นามธรรม ถ้ารูปร่าง เกิดมามันก็ต้องมีสิ่งดีงามมา ถ้าสิ่งดีงามมา เกิดมา ดีเอ็นเอต่างๆ ตรวจของพ่อแม่ทั้งนั้นแหละ เวรกรรมของเรานั้นทำให้ลุ่มๆ คอนๆ ไปตามประสาเรา นีรูปร่างนะ

แล้วนามธรรมละ ถ้านามธรรม สิ่งที่หัวใจของเราจะ ถ้าหัวใจของเรา เราจะตัดแปลงหัวใจของเราให้เป็นสังขธรรมๆ ความจริงได้ใหม่ สิ่งที่ว่า คนเรา เขาบอกคนที่สมบูรณ์พร้อมหาได้ยาก คนที่สมบูรณ์พร้อมเราหาจากไหน แล้วจิตที่มันสมบูรณ์พร้อมละ

จิตของเรามันขาดตกบกพร่องไปแล้ว เพราะจิตมันพร่อง คุณิ ขวดน้ำ ถ้าน้ำพร่อง เขย่าแล้วมันจะเสียงดังไข่มใหม่ ถ้าน้ำเต็ม เขย่าแล้วมันจะเสียงดังไข่มใหม่ จิตใจเรามันพร่อง เห็นใหม่ โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ถ้าโลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ แล้วเราทำอย่างไรให้มันอิมเต็มละ โลกมันไม่มีวันเต็ม ธรรมชาติมันแปรปรวนของมันตลอดไป หัวใจของเรามันก็พร่องอยู่ของมันตลอดไป ถ้าพร่องอยู่ เราจะทำให้หัวใจเราเต็มได้อย่างไร

ถ้าทำหัวใจเราเต็ม เห็นใหม่ สิ่งที่มีความไม่ขาดตกบกพร่อง คนเรามันต้องมีจุดบอดทุกคนคนจะดีพร้อมหาไม่ได้หรอก ถ้าการประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ถ้าถึงที่สุดแห่งทุกข์ นั่นดีพร้อม ดีพร้อมในหัวใจ ถ้าดีพร้อมในหัวใจ เอาสิ่งใดเป็นเครื่องวัดว่าดีพร้อมในหัวใจ

ถ้าดีพร้อมในหัวใจ เขาดีพร้อมในหัวใจ คุณิ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก สอนหลานองค์เดียว พระปฐมณมันตานีบุตร เสร็จแล้วไปอยู่ในป่าในเขาตลอดเลย คุณพระสารีบุตรสิ เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน เป็นเสนาบดีทางธรรม เวลาเทศนาว่าการ มีปัญญา ร่ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เทศนาเผยแผ่ธรรมไป พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน พอบรรลุธรรมแล้วเป็นสงฆ์องค์แรกด้วย เป็นพีใหญ่เลย เอาหลานมาบวช สอนหลานเป็นพระอรหันต์แล้วเข้าป่าเลย อยู่ในป่าในเขาตลอด นี่คุณงามความดีของท่าน ท่านทำคุณงามความดีของท่าน เห็นใหม่ แล้วผู้ที่มีคุณงามความดี เวลาสิ้นสุดแห่งทุกข์แล้วทำคุณงามความดีในศาสนา มาศาค เอตทัคคะ ๘๐ ช่องทาง พระอานนท์ที่ได้มากที่สุด เพราะพระอานนท์เลิศเรื่องทางอุปัฏฐาก เลิศในทางทรงธรรม เลิศหลายอย่าง พระอานนท์ก็ท่านสร้างของท่านมาทั้งนั้น เพราะคำว่า “สร้างมา” สร้างมาเป็นผู้ที่อุปัฏฐาก เห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วนะ เวลาพระอุปัฏฐากก็เปลี่ยนกันมาตลอด จนสุดท้ายแล้วพระนาคิยะทิ้งไป สงฆ์ถึงประชุมกันว่า จะตั้งพระอานนท์เป็นผู้อุปัฏฐาก เพราะพระอานนท์เป็นผู้อุปัฏฐากอยู่ พระอานนท์เวลาขณะ ถ้าจะอุปัฏฐากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๘ อย่าง ถ้าได้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ต้องมาให้พระอานนท์ ถ้าไปเทศน์ที่ใดมา ถ้าเอา

พระอรหันต์ไปด้วยก็จบ ถ้าพระอรหันต์ไม่ไปด้วยต้องมาเทศน์ให้พระอรหันต์ฟัง นี่ขอพรหลายอย่าง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถาม “เธอขอพรทำไม”

เพราะถ้าอยู่ด้วยกันแล้ว ถ้าเกิดว่าเขาถามว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำอะไร เราไม่รู้ แสดงว่าเราบกพร่อง ถ้าได้สิ่งใดมาให้พระอรหันต์ เขาจะบอกพระอรหันต์ปรารถนาอยากได้ลาภถึงมาอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเขาไม่ปรารถนา เขาทำคุณงามความดีของเขา ถ้าคุณงามความดีของเขา เขาก็ทำความดีเพื่อความดี แล้วทำความดีมันสร้างสมบุญบารมีไป สร้างสมบารมีไป ถึงที่สุดแห่งทุกข์เหมือนกัน

ถ้าถ้าที่สุดแห่งทุกข์นะ คูลี เวลาผู้ที่สมบูรณ์พร้อมๆ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ ละกิเลสด้วย ละนิสัยด้วย เวลาท่านนอน ท่านบรรทม ท่านนอนสี่หาไสยาสน์ พวกเรานอนอย่างนั้นได้ไหม เวลานอน นอนอย่างราชสีห์ เวลา กิริยาต่างๆ พุทธลักษณะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมบูรณ์หมด ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมบูรณ์ที่สุด

แล้วพระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน เวลาโยมเขานิมนต์ไปฉันที่บ้าน เดินไปๆ เห็นร่องสวน โคดขึ้นไป นี่อัครสาวกเบื้องขวานะ แล้วพระที่ไปด้วย พระปลุชนเห็นแล้วมันแปลกใจ แปลกใจว่าอัครสาวกเบื้องขวาเป็นผู้ที่สมบูรณ์ สมบูรณ์ในธรรมในใจของพระสารีบุตร แต่กิริยา เห็นใหม่ ละกิเลสได้ กิริยาคือสันดาน ละกิเลสได้ แต่ละสันดานไม่ได้ สันดานของมันเป็นอย่างนั้น

สันดาน สิ่งต่างๆ มันเป็นจริตนิสัยอย่างนั้น เวลาเห็นแล้วมันก็ติดใจ ก็มาฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงอดีตชาติ สิ่งนี้พันธุกรรมที่มันตัดแต่งมาๆ พันธุกรรมของแต่ละคนมันไม่แตกต่างกันมา แต่แตกต่างกันมาขนาดไหนแล้ว ถ้าในชาติปัจจุบันนี้เราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์ปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ทั้งนั้นแหละ

ถ้าปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ทั้งนั้น ในมุมมองของเรา เราก็ว่าถ้าเรามีสิ่งใด สมบูรณ์ สิ่งนั้นจะให้ความสุขเราได้ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่ามันก็เป็นจริง จริงตามสมมุติ มันให้ความสุขเล็กน้อย เห็นใหม่ ชีวิตในการครองเรือน การครองเรือนของ

เรากระทบกระเทือนกันไปหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าการครองใจของคน การครองเรือน ชีวิตของการครองเรือนเหมือนวิดทะเลทั้งทะเลเลย เอาปลาเล็กๆ ตัวหนึ่ง ความสุขการครองเรือน ปลาตัวนั้น แต่ความทุกข์ที่เราจะต้องดูแลกัน เราต้องปกป้องดูแลกัน นั่นล่ะวิดทะเลทั้งทะเลเลย เอาปลาน้อยๆ ตัวหนึ่ง นี่ชีวิตความสุขในการครองเรือน สุขในทางโลก

ในเมื่อปัจจัยเครื่องอาศัยที่เราหามาเป็นความสุขๆ ความสุขเพราะกิเลสมันหลอก เพราะอย่างนั้นเราหาความดีได้แค่ ๑ เปอร์เซ็นต์ ๒ เปอร์เซ็นต์ในความดีทั้งหมด ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าเอาความดี ความดีมากกว่านั้นอยู่ที่ไหน ความดีมากกว่านั้นอยู่ที่ไหน

ความดีมากกว่านั้น เห็นไหม คุณติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละราชสมบัติมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทิ้งมาหมดเลย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ธรรมอยู่โคนต้นโพธิ์นั้น อยู่ที่โคนต้นโพธิ์นั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์เดียวนั่งอยู่โคนต้นโพธิ์นั้น เวลาอาสาวิภวญาณในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้ามาชำระล้าง นี้คุณงามความดีมหาศาลอันนี้ มหาศาลอันนี้ได้อย่างไร

เวลาเรามีสิ่งใดมา เพราะมีเรา เราถึงมีสิ่งต่างๆ ไข้ไหม เพราะมีการเกิดถึงมีเราไข้ไหม เพราะมีเราแล้วก็มีทุกๆ อย่างไข้ไหม แล้วถ้าจะทำลายอวิชชา ทำลายอวิชชาคือทำลายตัวตน แต่ไม่ได้ทำลายธรรมชาติ ทำลายสัจจะความจริง ทำลายนิพพาน ทำลายสิ่งที่ธรรมชาติอันนี้ มันไม่ได้ทำลายอันนี้ ถ้ามันไม่ทำลายอันนี้ อันนี้มันสมบูรณ์ สมบูรณ์ตรงนี้ไง ถ้ามันสมบูรณ์ตรงนี้ มันสมบูรณ์ด้วยวิธีการอย่างไร

วิธีการอันนั้น เห็นไหม วิธีการที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ เราศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราก็เอาวิธีการนี้มาเป็นเป้าหมายกันไง ไปศึกษาวิธีการมาแล้วก็เอียงกันปากเปียกปากแฉะใจว่าสิ่งนั้นถูกต้อง สิ่งนี้ถูกต้อง ถ้าถูกต้อง จิตต้องสงบ ถ้าจิตมันสงบมันจะรู้เลยว่าทำไมมันถึงสงบ ถ้าสงบ ทำถูกต้องมันก็สงบ ถ้าไม่ถูกต้องมันก็ไม่สงบ นั่นก็มีจักษาทิฎฐิ ใสนั่นก็ความเห็นผิด ถ้ามันถูกต้อง มันยืนยัน มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันตทิฎฐิโกใจ ปัจจัยตั้ง สันตทิฎฐิโกอันนี้มันเป็นการยืนยันกลางหัวใจ เป็นการว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

ถ้าถูกต้อง พอถูกต้องมันก็จบ ถ้ามันจบขึ้นมา เห็นไหม สิ่งที่เป็นวิธีการก็เป็นวิธีการ วิธีการเข้าสู่เป้าหมาย ถ้าเราถึงเป้าหมาย บุคคล ๔ กุ ถ้าถึงเป้าหมายนั้นมันก็เป็นความสุขของเรา

นี่ความสมบูรณ์ไง เห็นไหม เป็นมงคลชีวิตๆ เราเกิดมาทางโลก รูปธรรม ถ้าได้รูปธรรมมา สิ่งที่เป็นทรัพย์ รูปธรรมนี้เป็นทรัพย์อันหนึ่ง แล้วถ้าเกิดปัญญาละ ปัญญาทางโลกขึ้นมา เราสร้างบุญกุศลมา ทำสิ่งใดก็ประสบความสำเร็จ เรามีหม่อมมีคณะ มีสังคมที่ดี แต่ถ้าเรามีเวรมีกรรมมา ทำไมเราต้องเกิดมาเจอสังคมอย่างนี้ เราต้องเกิดมาเจอสังคมอย่างนี้ เราต้องบงการอย่างนี้

คนเวียนว่ายตายเกิดขึ้นมา ไม่เคยเป็นญาติ เป็นพี่เป็นน้องกันมา ไม่มี คนเวียนว่ายตายเกิด ไม่มีต้นไม่มีปลาย บุญเพนิวาสนาสุตัญญาณ จตุปปาตัญญาณ อาสวักขยัญญาณ วิชชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนถึงอดีตชาติของท่าน ย้อนถึงจิตของท่าน ย้อนอดีตชาติเข้าไปมันไม่มีต้นไม่มีปลาย ไม่มีต้นไม่มีปลายเลย มันไม่มีที่สิ้นสุด มันไม่มีที่สิ้นสุดแล้วมันไปจบเอาที่ไหนล่ะ

ถ้ามันจบเอาที่ไหน ย้อนกลับมาจตุปปาตัญญาณ อนาคตมันก็ไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าผลของวิภูษณะ แต่ย้อนกลับมาด้วยกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาสวักขยัญญาณ ทำลายอวิชชาในใจ ทำลายความไม่รู้ให้มันรู้ขึ้นมา ให้มันตื่นขึ้นมา ให้มันเบิกบานขึ้นมา พอคนมันรู้ มันไม่จับไฟ คนรู้มันไม่ไปที่ทุกข์ คนที่รู้มันไม่แสวงหาสิ่งที่เป็นต้นเหตุความทะยานอยาก มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นความเป็นไปไม่ได้ในสังขารอันนั้น มันไม่ได้เป็นไปไม่ได้โดยที่เราละไว้ เราดึงไว้

การละไว้ ดึงไว้ ระหว่างปฏิบัติ นี่วิธีการ ขณะที่วิธีการเป็นแบบนี้ วิธีการมันจะมีรังไว้ มีการต่อสู้ มีการประหัตประหาร มีการกระทำ นี่วิธีการไป พอถึงที่สุดแล้วมันจะมีวิธีการที่ไหนล่ะ มันเป็นเป้าหมาย เพราะเป้าหมายมันเป็นเป้าหมายอันนั้น เป้าหมายอันนั้นมันจะสมบูรณ์ เราจะสมบูรณ์ สมบูรณ์ได้อย่างนั้น ชีวิตจะสมบูรณ์ที่นี้ ถ้าสมบูรณ์ที่นี้ แล้วมาทำบุญทำไมล่ะ เราทำบุญมาชวนขวยกันทำไมล่ะ

ทาน ศีล ภavana ถ้าไม่มีทาน ไม่มีการฝึกฝนเลย มันก็หมักหมม จิตใจมันหมักหมม เวลาเราเกลียดความทุกข์ ประารถนาความสุข ความสุขมันคืออะไรล่ะ ความสุขมันคือเปิดโล่งใจไหม ความสุขคือหัวใจนี้มันโล่งโล่งใจไหม แล้วมันจะโล่งโล่งอย่างไรล่ะ อะไรมันถึงโล่งโล่งล่ะ

การเสียดละ เสียดละทาน อารมณ์ความรู้สึก ความตระหนี่ถี่เหนียว ความเครียดในใจมันสละตัวมันเองไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางอุบายไว้ให้เสียดละทาน ทานนี้เป็นวัตถุ ที่นี้ถ้าคนต้องมีปัญญา ถ้าว่าสละทานๆ ก็แข่งขันกัน จะสละเพื่อเอาชิงดีชิงเด่นกัน

ไอ้ซึ่งดีซึ่งเด่นมันก็กิเลส แต่เราสละ เราสละนี้มันสละได้ยาก แต่สละแล้วทำบุญทั้งเหว สละแล้วคือจบ สละก็คือสละ สละทำไม สละนะ เป็นวัตถุ เราหามาได้ขนาดไหนถ้าไม่ใช่สอย มันก็เสียหายไป มันก็เน่าเสียหายไป ถ้าเรามีเจตนา ใจเราเป็นคนเอาสิ่งนั้นมาเป็นเครื่อง แสดงออกของน้ำใจ น้ำใจแสดงออกสิ่งนั้นไป เห็นไหม เวลาแสดงออกสิ่งนั้นไป สละทาน สละทานเพื่อเหตุนี้

ที่ว่า ในเมื่อเราปฏิบัติ เราถึงที่สุดแล้วเราต้องมาจุดเริ่มต้นนี้ทำไม

จุดเริ่มต้นนี้เริ่มต้นจากประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม ประเพณี วัฒนธรรมเป็นวิธีการ เป็นเครื่องหมาย เป็นวิธีการจะเข้าไปสู่จิต ถ้าเข้าไปสู่จิต ประเพณี วัฒนธรรม เสียสละทานแล้วถ้ามีความปกติของใจ เพราะใจปกติแล้ว เสียสละแล้วเราก็พอใจ ของเรา ใครจะพูดสิ่งใดก็แล้วแต่ เราเคยเสียสละมาตั้งแต่เริ่มต้น เริ่มต้นของมันดีไปหมด ของมัน ละล้าละลัง พอกระทำของเราไปบ่อยครั้งเข้า มันทำ มันคุ้นชินของมัน มันพัฒนาการของมันขึ้นไป มันทำได้ของมัน ต่อไปทำแล้ววางเลย ไปถึงบ๊ีบ วาง แล้วนั่งเฉย นั่งเฉย นี่มันพัฒนาขึ้น เห็นไหม ที่ว่าสมบูรณ์ๆ ขึ้น นี่ทาน ศีล

ศีลคือความปกติของใจ ถ้าเรามีโอกาสทำได้เราริบบๆ ทำของเรา ถ้าไม่มีโอกาสทำ เราก็ ดูแลใจของเรา ถ้ามันมีศีล ศีลคือความปกติของใจขึ้นมา ถ้ามีศีล มันมีปัญหา ปัญญาไม่ใช่ปัญญา จำๆ อย่างนี้หรือก ปัญญาไม่ใช่ ๕ ประโยค ๑๐ ประโยคหรือก อย่างนี้มันสุดมยปัญญาคือ การศึกษา ศึกษาวิธีการมา ศึกษามาก็ศึกษามาให้ปฏิบัติ

เราศึกษามาเป็นวิชาชีพ ศึกษามาเป็นปัญญา เผยแผ่ธรรมๆ เอาอะไรไปเผย ในเมื่อไม่มี ความรู้จริงเอาอะไรไปเผย ถ้ามีความรู้จริงขึ้นมา กิริยาการกระทำมันแสดงออกมาจากอะไร ตา เป็นหน้าต่างของใจ พฤติกรรมมันแสดงออกถึงใจของตัว ถ้าพฤติกรรมแสดงออก นั่นใจมันคิด อย่างนั้น ใจมันคิดอย่างนั้น มันแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นออกมา แล้วพฤติกรรมอย่างนั้น พฤติกรรมดีหรือชั่วล่ะ มันก็มีมารยาทสังคม ศีลธรรมจริยธรรม ประเพณีวัฒนธรรมก็มาขัดเกลา ตรงนี้ ขัดเกลาตรงนี้ให้สังคมอยู่กันร่มเย็นเป็นสุข ร่มเย็นเป็นสุขแต่ใจเป็นไฟ ใจมันเผาถนนะ

ในสโมสรรสนิบัติทุกดวงใจว่าแห่ว ในสโมสรรสนิบัติ ในที่การสนุกก็กรันกัน นั้นนะ การที่เขากำลังผลิตผลิตอยู่นั้นละ ทุกดวงใจว่าแห่ว ทุกดวงใจ ยืนยัน! ถ้าทุกดวงใจ

ว่าแห้ว มันก็ย้อนกลับมา ถ้าย้อนกลับมา กลับมาคู้ที่นี้ คู้หัวใจของเรา ถ้าคู้หัวใจของเรา มันต้องมีทาน มีศีล มีภาวนา เพราะถ้ามันไม่มีภาวนา จิตมันพัฒนาขึ้นมาอย่างไร

เราจะเป็นเจ้าของทรัพย์ เราจะต้องมีบัญชี เราต้องมีสิทธิถูกต้องชอบธรรมเราถึงเป็นเจ้าของทรัพย์ นี่ก็เหมือนกัน เราไม่รู้จักเจ้าของทรัพย์ แล้วจะเป็นทรัพย์ได้อย่างไร ก็ทรัพย์ สาธารณะไง ถนนหนทางเป็นของชาตินะ ชาตินี้เจริญรุ่งเรืองขึ้นมา ให้การคมนาคมพวกเรา สะดวกขึ้นมา เป็นของใครล่ะ? ของสาธารณะ

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ว่างๆ ว่างๆ” กัน มันเป็นของสาธารณะ มันไม่เป็นของเรา

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เห็นไหม สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคของสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ เป็นสากล สมาธิไม่มีหญิง ไม่มีชาย มรรคผลไม่มีหญิงไม่มีชาย ความรู้สึกนึกคิดไม่มีหญิงไม่มีชาย หญิงก็ทุกข์ ชายก็ทุกข์ พระก็ทุกข์ มันไม่มีหญิงไม่มีชาย ถ้าจิตเข้าไปสงบ สัมมาสมาธิมันเป็นสากล สากลเริ่มจากตรงนี้ ศีล สมาธิ ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ปัญญาคืออะไรล่ะ ปัญญาที่มันเข้ามาพิจารณา เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ทำไมต้องเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ใครๆ ก็เห็น ตลาดมันก็มี ร้านขายเนื้อเต็มไปหมดเลย ทำไมต้องไปคู้มันล่ะ

ร้านขายเนื้อเวลาเขาเชือด ชีวิตมันออกจากร่างไปแล้ว นั่นล่ะซากมันเป็นอาหารของคน แต่คนเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาไปให้หมอเขารักษา นั่นก็วิชาชีพของหมอเขา รักษาร่างกายนี้ไว้ แต่ถ้าจิตเราสงบ จิตของเรา สิทธิเสรีภาพ เจ้าของสิทธิ์มันรู้มันเห็น มันรู้เห็นกายของมัน มันสะท้อนหัวใจ ปัญญามันเกิดที่นี้ พระพุทธศาสนาเกิดที่นี้ไง

เราแสวงหาเงินหาทองมาเพื่อความมั่นคงของชีวิต นี่ไง ที่ว่าชีวิตทั้งชีวิตหาคุณงามความดีกัน ๒-๓ เปอร์เซ็นต์นี่ไง แต่ถ้าคุณงามความดีเป็นความจริงอีก ๕๐ กว่าเปอร์เซ็นต์อยู่ที่ใจนี้ อยู่ที่ใจนี้

ครูบาอาจารย์ท่านอยู่ป่าอยู่เขานะ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ป่าอยู่เขาทั้งชีวิต ทำไมท่านมีความสุขของท่าน เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ตลอดเวลา เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ หลวงปู่มั่นทั้งนั้นเลย ทำไมท่านมีความสุขของท่าน คิคคูลิ คนอยู่ป่าอยู่เขา เห็นไหม คู้สัตว์สิ สัตว์มันอยู่โดยสัญชาตญาณของมัน สัตว์มันหาอยู่หากินในป่าของมัน แต่นั่นเป็นสัตว์ เพราะมัน

วาสนาแก่นั่น วาสนามันเกิดเป็นสัตว์ เป็นสัตว์มันก็อยู่ในป่าในเขาทั้งชีวิตของมัน มันก็แค่สัตว์ มันก็เสวยภพเสวยชาติชาติหนึ่ง

เราเป็นมนุษย์ เรามีสิทธิจะทำอะไรก็ได้ สิทธิจะอยู่ที่ไหนก็ได้ แต่เรามีความพอใจ เรามีความพอใจ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก กายวิเวก จิตวิเวก สถานทีวิเวก เราออกหาที่วิเวกเพื่อจะค้นหาพรหมจรรย์ของเรา เราเป็นมนุษย์ เราเข้ามาอยู่ป่าอยู่เขาเพื่อให้สภาวะแวดล้อม ให้ตรวจสอบใจของตัว ถ้ามันอยู่ในชุมชนมันเคล็ดเปิดเปิง มันคิดได้ร้อยแปด มันเพลิน ไปอยู่ในป่าในเขา ก็นี่มาเดี๋ยวผีมันจะมาหักคอ เข้าไปในป่าในเขาเดี๋ยวเสือมันจะตะปบเอาไปกิน เดี่ยวเดินผ่านข้างมันจะมากระที่บ มันก็ต้องระวังตัว มันไม่คิดออกไปข้างนอกเพราะมันกลัวตายของมัน ถ้ากลัวตาย มันไม่คิดออกไปมันก็สมบูรณ์โดยตัวมัน นี่เจ้าของลิขสิทธิ์ สิทธิที่มันจะเกิดไ้ สัมมาสมาธิมันจะเกิดขึ้น สัมมาสมาธิเกิดขึ้นมันฝึกหัดใช้ปัญญา มันจะตัดทวงมรรคผลไ้ ผลประโยชน์เกิดขึ้นที่นี้

เราค้นหากันนะ เราพยายามจะหาสมบัติของเรากัน สมบัติสาธารณะ สมบัติผลัดกันชม ตำแหน่งหน้าที่การงานทั้งนั้น แต่จิตหนึ่งๆ ชีวิตหนึ่งๆ ของจริงๆ นะ ของจริงๆ กับเรา เราค้นหาใหม่ ทุกคนว่ารักตัวเอง ทุกคน เห็นใหม่ ทุกคนรักตัวเองทั้งนั้นแหละ แต่รักอะไร? รักเงินรักทอง รักตัวเองก็ต้องรักความรู้สึก ความรู้สึกนี้มีค่ากว่าทุกๆ อย่างนะ

หลวงตาท่านพูดบ่อย คนที่ภาวนาท่านจะเน้นตรงนี้มาก แล้วทางโลกก็จะบอกว่า เหมือนกับมายา พูดแต่รู้สึกๆ แต่จ้องจะเอาแต่ทรัพย์สมบัติคนอื่น จ้องจะเอาลาภไ้ นั้นเวลาเขาพูดกันอย่างนั้น

แต่เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัตินะ เพราะสุขทุกข์มันอยู่ที่เรา แล้วใจคนที่มันทุกข์ คุณสิ มาที่นี่ทุกอย่างพร้อมเพรียงมาเลย แยกห้ามแต่ความทุกข์มา ใจเราแยกห้ามความทุกข์มา แต่ทุกอย่างมีพร้อมเลย แล้วมันมีค่าอะไรละ มันมีค่าอะไรละ มันเป็นค่าตั้งคมไ้ใหม่

แต่ถ้าเรามาดูแลรักษาใจของเราเนะ ถ้ารักษาความสงบเนะ เราจะต่ำต้อยอย่างไร เราจะทุกข์จนเข็ญใจ ล้นมีความสุข ล้นพอใจ แต่ไม่ไ้พอใจแบบคนไ้เกียจนะ

ในประวัติหนังสือหลวงปู่ชา ฝรั่งเศสมาบวชแล้วเขาบอกว่าเขาทอดธุระ เวลาหลังคามันรั่ว เขาบอกว่าเขาพอใจ เขาปล่อยวาง หลวงปู่ชาท่านมาตรวจกุฏิไ้ บอกหลังคาทำไมไม่ซ่อมละ

“อ้าว! ก็ปล่อยวางไง”

วางอย่างนี้วางแบบควาย วัวควายมันวางแบบนี้ มันไม่ใช่วางแบบคน

วางแบบคนมันต้องซ่อมแซมบำรุงรักษา วางแบบคนมันต้องวางที่ใจ มันไม่ใช่วางที่สิ่งที่ชำรุดเสียหาย สิ่งที่ชำรุดเสียหายเราต้องซ่อมแซมมัน ดูแลมัน แต่เราวางที่ใจนี้ แต่ไปวางที่สิ่งที่ชำรุดเสียหาย มันก็เกียด มันไม่ทำ มันอ้างไง “วาง ปล่อยวาง”

ท่านบอกว่าวางแบบควาย ควายมันเคี้ยวหญ้าเสร็จมันก็ไปนอนแช่อยู่ในปลักนั่นนะ มันไม่มีบ้านมีเรือนไง

นี่เป็นคน เป็นคนแล้วมาบวชพระ พระเป็นผู้ประเสริฐ พระมีสติปัญญา แล้วให้กิเลสมันครอบงำ อ้างอิงธรรมะไง อ้างว่าฉันปล่อยวางๆ ใจ แต่วางเพราะกิเลสมันบอกให้ปล่อยวาง วางเพราะความขี้เกียจ เกียจคร้าน มันไม่ได้วางโดยสังขารม สังขารมันพิจารณา มันแยกแยะของมันไป ถ้ามันชำระ มันปล่อยวางของมัน ปล่อยวางอะไร มันปล่อยวาง มันมีลิขสิทธิ์ มีเจ้าของ มีผู้รับรู้ มีคนปล่อยวาง พอปล่อยวาง มีความสุข วิมุตติสุข สุขจากการวิปัสสนามันมีความสุขมหาศาลขนาดไหน

สิ่งที่เป็นคุณงามความดี สิ่งที่จะเป็นผลประโยชน์กับใจดวงนี้ ที่ว่ามนุษย์จะแสวงหาๆ ถ้าแสวงหาสิ่งนี้ได้ นะ ไม่ต้องไปแย่งชิงกัน โอกาสข้างนอก โอกาสที่ทำธุรกิจ โอกาสนั้นแย่งชิงกัน การภาวนาไม่ต้องไปแย่งชิงกันเลย นั่งเดี๋ยวนี้ หลับตาเดี๋ยวนี้ หายใจเดี๋ยวนี้ แย่งชิงระหว่างกิเลสกับธรรม แย่งชิงไอ้ความขี้เกียจ แย่งชิงที่มันไม่ยอมทำ แย่งชิงไอ้ที่มันจะนอนจมอยู่นั่นละ แย่งชิงมันมา แล้วทำขึ้นมาให้เป็นประโยชน์กับเรา

วันมงคลชีวิต เราทำบุญถวายในหลวงด้วย เพราะว่าผู้นำที่ดี ผู้นำที่ดี หมายถึงว่า กติกาสังคมที่ดี กติกาสังคมที่ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน เราอยู่ในสังคมแบบนั้น สังคมร่มเย็นเป็นสุข สมณะชีพราหมณ์มีโอกาสประพฤติปฏิบัติ ถ้าสังคมมีความขัดแย้ง เราจะไม่มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ ถ้าสังคมขัดแย้ง การทำมาหากินของเราก็ทุกข์ๆ ยากๆ ถ้าสังคม เรามองค่าแค่นี้ มองค่าแค่ว่าเราอยู่ในสังคมที่ราบรื่น โอ้โฮ! มันก็ทรัพย์แล้ว มันเป็นโอกาสของเราแล้ว เราจะไปแสวงหาอะไรอีก

แล้วที่นั่นก็อยู่ที่ความขยันหมั่นเพียรของเราแล้ว ที่นี้ขยันหมั่นเพียรแล้วเราก็กลับมาดู
ใจของเรา ถ้าเราขยันหมั่นเพียร เราจะเอาทรัพย์ที่นี้ ทรัพย์สาธารณะหามาเพื่อดำรงชีวิต
ดำรงชีวิตไว้เพื่อปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมให้ใจมีความสุข เอวัง